

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอัยการทหารสั่งสอบสวนเพิ่มเติมในคดีอาญา¹

วลีรัตน์ สินไหม²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของอัยการทหารสั่งสอบสวนเพิ่มเติมในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติ
ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498³ และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของฝ่ายทหาร มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาถึง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการและอัยการทหารใน
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาภายใต้เขตอำนาจของศาลทหาร อันเป็นกระบวนการยุติธรรมเฉพาะที่
แตกต่างจากระบบศาลยุติธรรมทั่วไปการพิจารณาคดีอาญาภายใต้เขตอำนาจของศาลทหารมีลักษณะพิเศษ
กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการสอบสวนในความผิดทางอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณี
ผู้ถูกกล่าวหาเป็นทหารหรือบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้บังคับบัญชาทางทหาร การดำเนินกระบวนการยุติธรรมจึง
ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการลงโทษทางอาญาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพิจารณาความรับผิดทางวินัยทหารตาม
กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของกองทัพควบคู่กันไป ศาลทหารมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาคดีแตกต่างจากศาลอื่น เช่น ผู้เสียหายที่ไม่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารไม่มีอำนาจเป็นโจทก์
ยื่นฟ้องผู้ต้องหาเป็นคดีอาญาต่อศาลทหาร ผู้เสียหายในคดีไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้จำเลยคืนทรัพย์หรือ
ชดใช้ราคาทรัพย์หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อศาลทหาร รวมทั้งศาลทหารมีเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ
กระบวนการพิจารณาคดีของศาลทหารเป็นของตนเองโดยเฉพาะ เช่น ตุลาการทหาร อัยการทหาร ทนายทหาร
จำศาลทหาร นายทหารพระธรรมนูญ เนื่องจากวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการตั้งศาลทหารขึ้นมา
พิจารณาพิพากษาคดีที่ทหารเป็นผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะ คือ คดีที่ทหารเป็นผู้กระทำความผิดต้องได้รับการ
พิจารณาพิพากษาคดีอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเด็ดขาด เพื่อให้เหมาะสมกับภารกิจหรือกิจกรรมด้าน
การทหาร⁴ ซึ่งทหารจะต้องรับโทษทางวินัยอยู่ด้วย ในการกระทำเดียวกัน วินัย นั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง
สำหรับทหาร การกระทำความผิดในบางอย่างนั้นทางพลเรือนอาจเห็นว่าเป็นความผิดที่ไม่สำคัญ ไม่ร้ายแรง
เช่น พลเรือนกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือ
ได้กระทำความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานที่สั่งการ โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น ในกรณี

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับอัยการทหารสั่งสอบสวนเพิ่มเติมในคดีอาญาโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ พิมพ์ใจ รื่นเรือง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ สุเมธ งามประดับ และรองศาสตราจารย์สุธินี รัตนวราห์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ประมวลกฎหมายอาญาทหาร. ใน กรมพระธรรมนูญ, ประมวลกฎหมายอาญาทหาร (หน้า 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.)

⁴สุข เปรณาวิน,ธรรมนูญศาลทหาร ประมวลกฎหมายอาญาทหาร วินัยทหาร กฎอัยการศึก, หน้า 33.

เช่นเดียวกันนี้ หากทหารได้กระทำผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้บังคับบัญชา ฐานขัดขืนหรือละเลยไม่กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือมีความผิดฐานเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นยามรักษาการ หรืออยู่ยามประจำ ความผิดเหล่านี้ สำหรับทหารแล้วถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง เพราะกระทบกระเทือนต่อการปกครอง หรือการบังคับบัญชา หรือความปลอดภัยของหน่วยจึงสมควรจะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร การสอบสวนคดีของฝ่ายทหารจึงไม่ได้มุ่งเฉพาะแต่ความผิดทางอาญาต่อตัวทหารผู้ซึ่งเป็นผู้ต้องหาเป็นสำคัญแต่ฝ่ายเดียว แต่ยังรวมถึงการบังคับบัญชา และการลงทัณฑ์ทางวินัยตามวินัยทหารด้วย นอกจากนี้ อัยการทหารที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจทำการสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของฝ่ายทหาร อัยการทหารถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งในชั้นก่อนการพิจารณาคดีของศาล อำนาจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของอัยการทหาร^๖ คือ การพิจารณาสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ได้จัดทำและส่งมา โดยอัยการทหารต้องพิจารณาทั้งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ตลอดจนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ก่อนเสนอให้มีคำสั่งชี้ขาด ในคดีของอัยการทหารอาจเป็นได้ทั้งเสนอสั่งฟ้องคดี สั่งไม่ฟ้องคดี หรือคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งแต่ละคำสั่งล้วนส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อทิศทางของคดีอาญา หากมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐย่อมสิ้นสุดลงในชั้นอัยการทหาร แต่หากมีคำสั่งฟ้องคดี คดีต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลทหารต่อไป โดยในกรณีดังกล่าว ทหารผู้ต้องหาอาจต้องเผชิญกับทั้งโทษทางอาญา และโทษทางวินัยจากการกระทำเดียวกัน ลักษณะเฉพาะของการสอบสวนคดีอาญาในระบบศาลทหาร คือ มิได้มุ่งพิจารณาเพียงความผิดของผู้ต้องหาในเชิงอาญาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพิจารณาบทบาทของผู้บังคับบัญชา ความรับผิดชอบในทางวินัย และการรักษาระเบียบวินัยภายในองค์กรทหารด้วย ทั้งนี้ อัยการทหารที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ยังอาจมีอำนาจเข้าดำเนินการสอบสวนในคดีได้ด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างจากบทบาทของพนักงานอัยการในกระบวนการยุติธรรมทั่วไป

อย่างไรก็ดี ระบบยุติธรรมทางทหารซึ่งประกอบด้วยกระบวนการและขั้นตอนหลายระดับ รวมถึงลำดับชั้นการบังคับบัญชาที่เคร่งครัด อาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดีในบางกรณี โดยเฉพาะในขั้นตอนของการรวบรวมพยานหลักฐานและการตั้งสอบสวนเพิ่มเติมของอัยการทหาร ความล่าช้าดังกล่าวอาจส่งผลให้พยานวัตถุเกิดการสูญหาย เสื่อมสภาพ หรือไม่สามารนำมาใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งอาจทำให้พยานบุคคลเกิดความคลาดเคลื่อนในการให้ถ้อยคำ เนื่องจากระยะเวลาที่ล่วงเลยไปผลกระทบจากความล่าช้าในกระบวนการสอบสวนและพิจารณาคดีของศาลทหาร มิได้ส่งผลเฉพาะต่อคู่ความในคดีเท่านั้น หากยังส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม และอาจ

^๖ธานีรินทร์ ทุนสวัสดิ์, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวินัยทหาร (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนเหล่าพระธรรมนูญ, 2544), หน้า 1-5

^๗ภูมิ โชคเหมาะ, กฎหมายทหาร, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย รามคำแหง, 2551), หน้า 372

กระทบต่อความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อระบบยุติธรรมทางทหาร ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความเป็นธรรม ความโปร่งใส และการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารในการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมในคดีอาญาซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาหลายประการได้แก่

ประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของอัยการทหารในการสอบสวนเพิ่มเติม กฎหมายยังมีได้กำหนดขอบเขตหรือหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนว่าในกรณีใดจึงควรมีการสอบสวนเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 48 ได้บัญญัติไว้ว่า “อัยการทหารมีอำนาจทำการสอบสวนเพิ่มเติม หรือจะสั่งให้ผู้มีหน้าที่สอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้” แม้ว่ากฎหมายจะให้สิทธิในการสอบสวนเพิ่มเติม แต่อำนาจดังกล่าวกลับไม่มีหลักเกณฑ์หรือข้อจำกัดที่ชัดเจนรองรับ ส่งผลให้อัยการทหารสามารถใช้ดุลพินิจได้โดยลำพัง ปราศจากกลไกการควบคุม ตรวจสอบ หรือถ่วงดุลจากองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนเพิ่มเติม อันอาจนำไปสู่การขยายระยะเวลาการฝากขังโดยไม่จำเป็น ทำให้ผู้ต้องหาต้องสูญเสียเสรีภาพ ทั้งที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิพื้นฐานของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารเมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานอัยการ ตามมาตรา 145 และมาตรา 145/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2477 ซึ่งส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจของ พนักงานอัยการ ซึ่งเป็นพลเรือนโดยผู้เสียหายสามารถร้องขอให้อัยการสูงสุดตรวจสอบได้อีกชั้นหนึ่งในทางปฏิบัติ กลไกนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงอัยการทหาร ซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงกลาโหม มีใช้สำนักงานอัยการสูงสุด อัยการทหารเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีสายการบังคับบัญชาอยู่ภายใต้ผู้บังคับบัญชาทางทหาร การสั่งคดีของอัยการทหารจึงอยู่ในระบบภายในกองทัพ ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดเปิดช่องให้ผู้เสียหายหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องต่อองค์กรภายนอกเหมือนกับกรณีของพนักงานอัยการพลเรือนที่สามารถอุทธรณ์ต่ออัยการสูงสุดได้ตามมาตรา 145 และมาตรา 145/1 ส่งผลให้การใช้ดุลพินิจของอัยการทหารขาดการถ่วงดุลและตรวจสอบจากภายนอกองค์กร

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนเพิ่มเติมของอัยการทหารนั้น ไม่สามารถนำไปใช้ดำเนินคดีในศาลยุติธรรม แม้พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหารจะให้ถือว่าเป็นการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ตาม แต่ก็มีผลเพียงว่าการสอบสวนคดีนั้นเป็นการสอบสวนที่ถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถจะดำเนินคดีในศาลทหารได้เท่านั้น ไม่ได้ถือว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวนั้นทำโดยพนักงานสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่มีอำนาจเปรียบเทียบคดีหรือในกรณีที่มาทราบภายหลังว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน สำนวนการสอบสวนที่กระทำโดยฝ่ายทหารก็ไม่สามารถส่งไปดำเนินคดีในศาลพลเรือนได้

เมื่อการสอบสวนเพิ่มเติมกฎหมายมิได้กำหนดว่าต้องมีหลักการหรือแนวทางในการดำเนินการ อัยการทหารย่อมใช้ดุลพินิจในการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมได้เต็มที่อย่างไม่มีข้อจำกัด หรือการตรวจสอบอันเป็นลักษณะ “อำเภอใจ” เป็นเหตุให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมจาก

การสั่งสอบสวนเพิ่มเติมดังกล่าวได้ และมีผลโดยตรงต่อระยะเวลาและการพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ผู้ต้องหาอย่างเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพ และในส่วนการสอบสวนเพิ่มเติมของอัยการทหาร ยังให้อำนาจ อัยการทหารในการสอบสวนเพิ่มเติมได้ด้วยตนเองอันเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จในชั้นก่อนฟ้องคดี คือ ทั้งสอบสวน ตรวจสอบจำนวนสอบสวน และพิจารณาสั่งฟ้องคดี

ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการที่อัยการทหารมีคำสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม ในคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรม ผู้วิจัยจึง เห็นควร เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ และกระบวนการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของอัยการทหาร ในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจอัยการทหารในการสั่งสอบสวนเพิ่มเติม

จากพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 48 บัญญัติว่า “อัยการทหาร มีอำนาจทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือจะสั่งให้ผู้มีหน้าที่สอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า หากกฎหมายกำหนดให้อัยการทหารมีอำนาจ ทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือจะสั่งให้ผู้มีหน้าที่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่กำหนดหลักเกณฑ์หรือหลัก การในการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการสอบสวนเพิ่มเติม หรือ การสั่งให้ผู้มีหน้าที่สอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยมิชอบได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีกรอบ ใน การปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ในการใช้นำอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไปใช้เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดำเนินไปด้วยความชอบด้วยกฎหมายที่พึงมีพึงได้แห่งสิทธิอันเกิดจากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ ต่างๆ รวมถึงกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกันกับผู้มีส่วนได้เสียในคดี ทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และบุคคลอื่นที่ เกี่ยวข้อง

การกำหนดกรอบการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนเพิ่มเติมหรือหลักเกณฑ์ในการออก คำสั่งให้ผู้มีหน้าที่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมสำหรับอัยการทหาร ย่อมเป็นสิ่งจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของ อัยการทหารผู้ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา จากความเป็น อิสระในการปฏิบัติหน้าที่จากการใช้อำนาจกึ่งตุลาการและดำเนินคดีแทนรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้มีกรอบใน การปฏิบัติหน้าที่ มีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมโดยปราศจากดุลพินิจที่เป็นลักษณะ อำเภोज แม้จะเป็นดุลพินิจที่กว้างขวางแต่เมื่ออยู่ในกรอบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว การใช้ ดุลพินิจที่กว้างขวางดังกล่าวในการสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม คดีย่อมไม่หลุดออกไปจากกรอบของ กฎหมายที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ทั้งช่วยให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นไปใน แนวเดียวกันของอัยการทหารโดยรวม และสามารถดำเนินการปฏิบัติหน้าที่การสั่งสอบสวนเพิ่มเติมไปได้ ด้วยความรวดเร็วตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ที่ให้อำนาจอัยการทหารไว้ ทั้งจะต้องดำเนินคดีไปด้วยความชอบด้วยกฎหมายโดยเร็ว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายในคดี

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ในมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. 2498 ควรต้องบัญญัติเพิ่มเติมเป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา 48 เพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อให้

มีหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นหลักหรือกรอบในการสังคีเพิ่มเติมของอัยการทหาร โดยการเพิ่มหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของอัยการทหารในการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติมดังนี้

“มาตรา 48 วรรคสอง ในการสอบสวนเพิ่มเติมในวรรคแรก ให้กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นภายในหน่วยทหารหรือองค์กรที่ทำหน้าที่อัยการทหาร โดยอาจทำเป็นกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงหรือระเบียบของศาลทหาร ทั้งนี้ให้กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีผลในทันทีนับแต่มีการประกาศหรือเผยแพร่หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มาตรา 48 วรรคสาม หากยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามวรรคสอง ให้ยึดหลักเกณฑ์การปฏิบัติในการสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการพลเรือนโดยอนุโลมไปก่อนจนกว่าหลักเกณฑ์ตามวรรคสองจะถูกกำหนดขึ้น”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารในการสังคี เมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานอัยการ

จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2477 มาตรา 145 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนครหลวงกรุงเทพมหานคร ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอสั่งอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่น ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 143

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในนครหลวงกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้องก็ให้ฟ้องคดีนั้น ตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม”

“มาตรา 145/1 สำหรับการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ถ้าในกรุงเทพมหานครให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา 143

ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในกรุงเทพมหานคร หรือผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้ง

ไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคิดจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการดังกล่าวแล้วแต่กรณีไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม”

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการบัญญัติไว้สำหรับพนักงานอัยการเท่านั้น มิได้บัญญัติบังคับใช้เพื่อใช้กับอัยการทหารแต่อย่างใด กล่าวคือ จากระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งได้แบ่งระบบศาล ออกเป็น 2 ระบบ คือ ศาลยุติธรรมและศาลทหาร ซึ่งต่างก็มีเขตอำนาจ และความรับผิดชอบที่แยกจาก กันโดยเด็ดขาด โดยศาลทหารนั้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะแต่คดีที่ต้องหาเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม ในการที่ต้องแยกศาลทหารออกมาเป็นอีกส่วนหนึ่งจากระบบการยุติธรรมตามปกติ นั้น เนื่องมาจากเหตุผลที่ว่าระบบทหารนั้นต้องยึดมั่นในเรื่องของวินัยเป็นสำคัญ เพราะทหารเป็นบุคคลที่ใช้อาวุธร้ายแรงได้โดยชอบด้วยกฎหมายจึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่แตกต่างและมากกว่าเพื่อประโยชน์ในทางการปกครองทหารกระทำคามผิดก็จำต้องใช้วิธีการทางศาลที่เด็ดขาด รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดผลกระทบบ้างร้ายแรงต่อชาติบ้านเมืองได้

ในการดำเนินคดีอาญาในศาลทหารนั้นมีอัยการทหารทำหน้าที่ทั้งในส่วนของการสอบสวนและการฟ้องร้อง ซึ่งอัยการทหารก็ได้ยึดหลักการดำเนินคดีตามดุลพินิจเช่นเดียวกับพนักงานอัยการ อย่างไรก็ตามอัยการทหารไม่ได้มีหลักประกันความเป็นอิสระในการใช้อำนาจถึงตุลาการเหมือนอย่างพนักงานอัยการ เนื่องจากอัยการทหารนั้นมีสถานะเป็นข้าราชการกลาโหมที่มีชั้นยศ มีผู้บังคับบัญชา และต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา แม้ในการดำเนินคดีอาญาของอัยการทหาร ทั้งในส่วนของการสอบสวนและการฟ้องร้องนั้นโดยหลักแล้วจะไม่ถูกแทรกแซงหรือก้าวท้าว แต่เมื่อพิจารณาถึงการที่ผู้บังคับบัญชาสามารถให้คุณให้โทษหรือความดีความชอบได้ก็อาจเป็นจุดหนึ่งที่ชักจูงให้การใช้ดุลพินิจของอัยการทหารเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้ นอกจากนี้หลักในการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารในการทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องนั้นก็ยังไม่ปรากฏชัดว่า กรณีใดบ้างที่ควรทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องจึงทำให้การที่จะใช้ดุลพินิจดังกล่าวยังคงเลื่อนลอยและไม่มิชอบเขตทั้งไม่มีกฎเกณฑ์หรือมาตรการใด ๆ จำกัด หรือควบคุมมิให้มีการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารเป็นไปในทางที่ไม่ชอบ

ในส่วนของการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารนั้น แม้อัยการทหารเห็นควรสั่งฟ้องคดีก็ยังคงต้องถูกตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชาว่ามีเหตุที่ควรจะฟ้องหรือไม่ ซึ่งกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารเห็นแย้งความเห็นของอัยการทหารก็ต้องส่งเรื่องให้เจ้ากรมพระธรรมนูญชี้ขาด ซึ่งไม่มีเหตุผลที่จะต้องทำเช่นนั้น เพราะในการที่อัยการทหารจะฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยต่อศาลนั้น อัยการทหารย่อมพิจารณาอย่างถ่วงถ่วงแล้วว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด คดีมีพยานหลักฐานพอที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้ และไม่มีเหตุอันควรที่จะไม่ฟ้องผู้ต้องหา ทั้งเมื่อฟ้อง

ผู้ต้องหาเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว อัยการทหารที่เห็นว่าควรฟ้องนั้นก็ต้องเป็นผู้ที่สืบพยานและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่าง ๆ ในชั้นศาลอยู่แล้ว ทั้งศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยเองว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ อัยการทหารจึงถูกตรวจสอบโดยศาลอยู่แล้ว ปัญหาเรื่องความโปร่งใสในการฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยต่อศาล ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ จึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องให้ผู้บังคับบัญชาเข้ามาตรวจสอบอีก

ส่วนในกรณีที่อัยการทหารทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องนั้น ระเบียบราชการอัยการทหาร ไม่ได้กำหนดให้อัยการทหารต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาด้วย อัยการทหารเพียงแต่สรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ ในสำนวนการสอบสวนพร้อมเสนอความเห็นในทางคดีว่าควรสั่งฟ้องหรือควรสั่งไม่ฟ้องแล้วรอให้ผู้บังคับบัญชาออกคำสั่งจึงเท่ากับว่าผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารไม่ได้รู้ข้อเท็จจริงทั้งหมดจริง ๆ ซึ่งการตรวจสอบในลักษณะเช่นนี้เป็นการตรวจสอบภายในที่ไม่เพียงพอขาดความน่าเชื่อถือ และถือไม่ได้ว่าการใช้ดุลพินิจของอัยการทหารมีการตรวจทาน หรือการควบคุมมิให้ใช้กฎหมายที่ขัดกับหลักเกณฑ์อย่างจริงจัง หากแต่เป็นการตรวจทาน หรือการควบคุมมิให้ใช้กฎหมายที่ขัดกับหลักเกณฑ์ตามแบบพิธีเท่านั้น เมื่อเทียบกับการตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการแล้ว แม้จะให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) ซึ่งเป็นหัวหน้าของพนักงานสอบสวนตรวจสอบ แม้บุคคลดังกล่าว อาจจะมีอคติกับคำสั่งของพนักงานอัยการ หรืออาจจะเข้าข้างพนักงานสอบสวน แต่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติก็เป็นองค์กรภายนอกที่มีศักยภาพในการที่จะสามารถตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการได้ ทั้งการที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจะแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการก็ต้องแสดงเหตุผลไว้ด้วยไม่ใช่แย้งอย่างเลื่อนลอย และการให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายมาอย่างยาวนานก็อาจมีมุมมองที่เป็นประโยชน์ในการที่แย้งหรือเห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ หรือการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในด้านการบริหารบ้านเมือง รวมทั้งเข้าใจสภาพสังคม เศรษฐกิจ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้นๆ ก็ย่อมที่จะพิจารณาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการได้ดีในระดับหนึ่งว่า ถ้าไม่ฟ้องหรือฟ้องคดีแล้ว สังคมจะได้รับผลกระทบหรือไม่อย่างไร

ในส่วนของอัยการทหาร ถ้าผู้บังคับบัญชาไม่เห็นด้วยกับความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องของอัยการทหารก็ต้องส่งให้เจ้ากรมพระธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องเช่นเดียวกับที่ต้องให้อัยการสูงสุดชี้ขาดความเห็นแย้ง กรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ เนื่องจากเจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นหัวหน้าของอัยการทหาร นายทหารพระธรรมนูญและตุลาการทหารทั้งหมด การชี้ขาดความเห็นแย้งของเจ้ากรมพระธรรมนูญย่อมเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ จึงย่อมต้องเด็ดขาดและไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้เช่นเดียวกับการที่อัยการสูงสุดชี้ขาดความเห็นแย้ง

ในด้านการตรวจสอบการทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องของอัยการทหารนั้น จะเห็นได้ว่ามีเฉพาะการตรวจสอบภายในองค์กรเท่านั้นคือการตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชา การตรวจสอบโดยเจ้ากรม

พระธรรมนูญ และการตรวจสอบโดยกรมพระธรรมนูญ ไม่มีการตรวจสอบจากองค์กรภายนอกเหมือนอย่าง พนักงานอัยการ ทั้งกรณีที่ยัการทหารทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องและผู้บังคับบัญชาเห็นชอบด้วยหรือ เป็นกรณีที่เจ้ากรมพระธรรมนูญชี้ขาดให้สั่งไม่ฟ้อง ผู้เสียหายก็ไม่อาจมาร้องขอความเป็นธรรมจากศาลได้ หาก มิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ทั้งที่ทหารก็อาจกระทำผิดกฎหมายอาญาได้ทุกฐานความผิด โดยที่ ความผิดดังกล่าวไม่เกี่ยวกับความลับหรือความมั่นคงของชาติหรือวินัยทางทหาร เช่น ขับรถโดยประมาทชน คนตาย พรากผู้เยาว์ ฯลฯ จึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องไปจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในการฟ้องคดี หรือถ้าจะจำกัด สิทธิดังกล่าวก็ควรจำกัดสิทธิผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารด้วย มิฉะนั้นจะกลายเป็นว่า ทหารมีสิทธิพิเศษเหนือพลเรือน ทหารทำผิดกฎหมาย พลเรือน(ที่เป็นผู้เสียหาย)ฟ้องไม่ได้ พลเรือนทำผิด กฎหมาย ทหาร(ที่เป็นผู้เสียหาย)ฟ้องได้

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้ว่า

1.ควรมีหลักประกันการตรวจสอบดุลพินิจของอัยการทหาร และผู้บังคับบัญชาในการสั่งไม่ฟ้องคดี โดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติระเบียบราชการอัยการทหาร พ.ศ. 2501 จากเดิมคือ

“ ข้อ10. การสั่งคดี

1) ในหน้าที่อัยการศาลทหารกรุงเทพ ให้เสนอรายงานการคดีต่อหัวหน้าอัยการทหารเป็นผู้พิจารณา สั่งคดี ถ้ามีความเห็นควรสั่งฟ้อง ก็ให้เสนอร่างฟ้องไปด้วยเพื่อให้หัวหน้าอัยการทหารมีโอกาสดูร่างฟ้องได้

2) ในหน้าที่อัยการทหารแห่งอื่น ให้อัยการทหารเสนอรายงานการคดีตรงต่อผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณาสั่งคดี

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งคดีแย้งความเห็นของอัยการทหาร ให้รับส่งสำนวนพร้อมกับความเห็น ที่แย้งกันไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้อง รีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอัยการทหาร หรือผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารแล้วแต่กรณี ไปก่อน

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งคดีตามมาตรา 8 และมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร แย้งความเห็นของอัยการทหาร ไม่ต้องส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกัน ไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญ เพื่อชี้ขาด

3) ถ้าปรากฏว่าผู้มีอำนาจสั่งคดียังสั่งคดีไม่ครบถ้วนทุกข้อหาที่เสนอ ให้อัยการทหารดำเนินการให้ ผู้มีอำนาจสั่งคดีพิจารณาสั่งการให้ครบถ้วน”

โดยเพิ่มในวรรคสามเป็น

“ ข้อ10. การสั่งคดี

1) ในหน้าที่อัยการศาลทหารกรุงเทพ ให้เสนอรายงานการคดีต่อหัวหน้าอัยการทหารเป็นผู้พิจารณา สั่งคดี ถ้ามีความเห็นควรสั่งฟ้อง ก็ให้เสนอร่างฟ้องไปด้วยเพื่อให้หัวหน้าอัยการทหารมีโอกาสดูร่างฟ้องได้

2) ในหน้าที่อัยการทหารแห่งอื่น ให้อัยการทหารเสนอรายงานการคดีตรงต่อผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณาสั่งคดี

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งคดีแย้งความเห็นของอัยการทหาร ให้รับส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกัน ไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอัยการทหาร หรือผู้บังคับบัญชาของอัยการทหารแล้วแต่กรณีไปก่อน

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งไม่ฟ้องคดีตามความเห็นของอัยการทหาร ให้รับส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นสั่งไม่ฟ้องคดีดังกล่าวไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเพื่อพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นไปก่อน

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งคดีตามมาตรา 8 และมาตรา 9 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร แยกความเห็นของอัยการทหาร ไม่ต้องส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกัน ไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญเพื่อชี้ขาด

3) ถ้าปรากฏว่าผู้มีอำนาจสั่งคดียังสั่งคดีไม่ครบถ้วนทุกข้อหาที่เสนอ ให้อัยการทหารดำเนินการให้ผู้มีอำนาจสั่งคดีพิจารณาสั่งการให้ครบถ้วน”

ทั้งนี้เนื่องจาก หากอัยการทหารสั่งไม่ฟ้องเรื่องคดีดังกล่าวก็ไม่สามารถจบที่ผู้บังคับบัญชาได้ด้วยการสั่งคดีตามความเห็นของอัยการทหาร เพราะเมื่อกำหนดให้อัยการทหารที่สั่งไม่ฟ้องต้องส่งสำนวนพร้อมคำสั่งไปยังเจ้ากรมพระธรรมนูญแล้ว ก็เป็นการตรวจสอบจากองค์กรภายในที่มีประสิทธิภาพอีกชั้นหนึ่ง ขจัดปัญหาการร่วมมือกันระหว่างผู้มีอำนาจสั่งคดีกับอัยการทหารที่จะสั่งไม่ฟ้องคดี ทำให้เป็นคำสั่งไม่ฟ้องคดีเด็ดขาด ซึ่งอาจทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความยุติธรรม เนื่องจากคดีไม่สามารถขึ้นสู่ศาลได้ ผู้ต้องหาที่กระทำผิดจริงก็ลอยนวล ใช้ชีวิตโดยไม่ได้รับการลงโทษจากการกระทำของตนเอง

2. ในกรณีที่เจ้ากรมพระธรรมนูญชี้ขาดให้สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา ควรให้สิทธิแก่ผู้เสียหาย สามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลทหารได้ เนื่องจากการชี้ขาดให้สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด ทั้งเป็นกรณีที่เห็นว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดแล้วแต่มีเหตุที่ควรจะไม่ฟ้องจึงควรให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่มีได้ยินยอมหรือเห็นชอบด้วยได้ใช้สิทธิที่จะร้องขอความเป็นธรรมในทางศาล ในการที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกทางหนึ่งด้วย

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรมีการแก้ไขในส่วนการฟ้องคดี คือบุคคลที่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารได้นั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหารฯ บัญญัติไว้จากเดิม

“มาตรา 49 วรรคแรก ศาลทหารในเวลาปกติ ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์”

ควรแก้เป็น

“มาตรา 49 วรรคแรก ศาลทหารในเวลาปกติ ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายมีอำนาจเป็น โจทก์ฟ้องคดีอาญา”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการเปิดกว้างให้ผู้เสียหายทุกคน ทั้งที่เป็นบุคคลในอำนาจศาลทหารหรือบุคคลทั่วไป สามารถฟ้องคดีได้ด้วยตนเองอีกช่องทางหนึ่งเพราะการฟ้องคดีต่อศาล ศาลก็คือผู้ที่จะดำเนินการตรวจสอบ พิจารณาพิพากษาเองว่า ผู้ต้องหามีความผิดหรือไม่ ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองนั้น ศาลก็มีการพิจารณากลับกรองตั้งแต่ชั้น ใต้สวนมูลฟ้องอยู่แล้วว่คดีมีมูลหรือไม่ ก่อนที่จะมีการประทับฟ้องเป็นการขจัดข้อครหาจากประชาชนทั่วไป ในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการทหารและกระบวนการยุติธรรมทหาร เนื่องจากการชี้ขาดให้สั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา เป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงควรให้สิทธิแก่ผู้เสียหายที่มีไต่ยื่นยอมหรือเห็นชอบด้วยได้ใช้สิทธิที่จะร้องขอความเป็นธรรมในทางศาล ในการที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดด้วยตนเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกทางหนึ่งด้วย

3. ปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนเพิ่มเติมของอัยการทหารไม่สามารถนำไปใช้ดำเนินคดีในศาลยุติธรรม

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรจัดตั้งหน่วยงานร่วมกันในการวินิจฉัยชี้ขาดเขตอำนาจศาลของสำนวนในการดำเนินคดี และบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมใน มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498

จากเดิม “ มาตรา 50 เมื่ออัยการทหารเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการจะส่งสำนวนการสอบสวนกลับคืนไปยังอัยการทหารเพื่อดำเนินคดีนั้นมิได้”

แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มาตรา 50 เมื่ออัยการทหารเห็นว่าเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินคดีนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีพนักงานอัยการเห็นแย้งกับอัยการทหารให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังสำนักงานคณะกรรมการชี้ขาดเขตอำนาจศาลในการดำเนินคดี

คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นที่สุด ”

ทั้งนี้เพื่อให้การทำงานในกระบวนการยุติธรรมระหว่างศาลทหารกับศาลพลเรือนเป็นไปด้วยความยุติธรรม ขจัดปัญหาการ โยนคดีของอัยการทหารที่จะใช้ข้อกฎหมายในมาตรา 50 เดิม มาเป็นการลดงานตนเอง

เอกสารอ้างอิง

ชานินทร์ ทุนสวัสดิ์, **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวินัยทหาร** (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนเหล่าพระธรรมนูญ, 2544),
หน้า 1-5

ประมวลกฎหมายอาญาทหาร. ใน กรมพระธรรมนูญ, **ประมวลกฎหมายอาญาทหาร** (หน้า 1,หน้า203,หน้า
211). กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิชการพิมพ์ จำกัด.)

ภูมิ โชคเหมาะ, **กฎหมายทหาร, พิมพ์ครั้งที่ 1** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2551), หน้า 372

สุข เปรุณาวิน,**ธรรมนูญศาลทหาร ประมวลกฎหมายอาญาทหาร วินัยทหาร กฎัยการศึก**, หน้า 33.